

Resolusjoner:

1. Styrke satsing på jernbaneutbygging i Nord–Norge for nasjonal og alliert beredskap.
2. En skole som forbereder elevene på fremtiden (storresolusjon)
3. Vi trenger mer kraft i Troms
4. Mer lokalt selvstyre, mindre statlig kontroll og bedre regulering (storresolusjon)
5. En styrket totalberedskap i nord
6. Verden trenger Norges mineraler

1. Styrke satsing på jernbaneutbygging i Nord–Norge for nasjonal og alliert beredskap.

Bakgrunn

Krigen i Ukraina har med all tydelighet vist hvor avgjørende et godt utbygd jernbanenett er for både sivilsamfunn og militærforsyninger. Erfaring derfra understreker jernbanens betydning som en robust og effektiv transportåre i krise og krig.

Totalberedskapskommisjonen har også fremhevet behovet for å intensivere totalforsvaret i Nord–Norge, med spesiell vekt på logistisk støtte i både nasjonal og alliert kontekst.

Med Finland og Sveriges nylige medlemskap i NATO, får områder som Ofoten, Storfjord og Tana en økt strategisk betydning i totalforsvarssammenheng. Dette understreker nødvendigheten av å styrke infrastrukturen i nord, for å møte beredskaps-, sikkerhets- og forsyningsutfordringer, men også bidra til positiv samfunnsutvikling og næringslivets verdiskaping i landets strategisk viktigste område for å styrke totalforsvaret.

Begrunnelse

Langtidsplanen for Forsvaret og flere nasjonale utredninger har allerede pekt på jernbanenes viktige rolle i nasjonal beredskap, spesielt under kriser og krig.

En etappevis realisering av jernbane i Troms, først mellom Narvik-området til Bardufoss i Målselv, og på sikt videre til Tromsø, Storfjord og til Finland vil:

- **Styrke militær mobilitetsevne og gi et redundant transportsystem:** Spesielt er dette viktig for Hæren hvis sterkt ønsker jernbaneforbindelse til sine hovedbaser i indre Troms (Fra Narvik til Bardufoss via Setermoen). I en krisesituasjon vil jernbanen også kunne evakuere store folkemengder, sikre transport av sivile beredskapsaktører, sikre forsyning av mat og livsviktige medisiner og frakte ansatte som skal opprettholde andre grunnleggende funksjoner i samfunnet (i tråd med NATOs seven baseline requirements).
- **Styrke nasjonal og alliert forsyningskapasitet:** Jernbanen har stor kapasitet til å effektivt frakte materiell og personell, og en videreutviklet jernbaneinfrastruktur i nord med bane til Troms vil i krise eller krig, som en erfarer i Ukraina, være avgjørende for å sikre effektiv forsyning nasjonalt og til allierte styrker i hele Nord-Norden. Sømløs overgang fra båt til jernbane gir også økt robusthet og kapasitet og sikkerhet, for Norge som for allierte naboland.
- **Bidra til økt handel og vekst:** Jernbane til Troms vil gi stor næringsutvikling og verdiskaping og effektivisere et eksportrettet næringsliv i vekst, der dette vil sikre

positiv samfunnsutvikling og bidra til styrking av totalforsvaret. Realisering vil binde regioner sammen og styrke økonomien i nord på tvers av kommune- fylkes- og landegrenser og tilby et miljømessig bærekraftig og trafikksikkert transportalternativ. Realiseringen av jernbane i Troms vil også bidra til den positive videreutviklingen av Narvik som et viktig logistikknutepunkt i landsdelen, der en utnytter allerede etablert infrastruktur.

- **Redusere sårbarhet:** Alternativ til vei-, sjø- og lufttransport vil gi større fleksibilitet og redusere risikoen for stengte transportkorridorer, kapasitetsproblemer eller forsinkelser i krevende situasjoner. En moderne jernbane er mest robust av transportmidlene vi har, og vil bidra til beredskap og sikkerhet også når andre vil være satt ut av spill som følge av vær.

Å unnlate å handle vil medføre store kostnader, både økonomisk og sikkerhetsmessig i fremtiden. Ved å igangsette utbyggingen nå kan vi forebygge sårbarheter og styrke Norges totalforsvar betydelig.

Viktige punkter som Troms Høyre ønsker skal bli iverksatt.

1. Det må umiddelbart settes i gang etappevis realisering av jernbane i Troms. Først fra Narvikområdet (Ofotbanen) via Setermoen til Bardufoss i Målselv, og på sikt videre mot Tromsø, og via Storfjord til Finland.
2. Myndighetene må sikre at denne strekningen har fart og kapasitet til å håndtere både militære og sivile behov, med spesielt fokus på logistisk støtte i en krise- og krigssituasjon.
3. Prosjektet må prioriteres som en del av Norges nasjonale beredskap og totalforsvar og for å imøtekomme NATOs krav til medlemslandenes infrastruktur, i samarbeid med våre allierte.
4. En slik utbygging skal også ta hensyn til økonomisk utvikling i regionen og bidra til å styrke næringsutvikling og verdiskaping og bidra til å styrke transportkapasitetene for handel og eksport.

Avslutning

Denne resolusjonen understreker behovet for å handle raskt og helhetlig. En robust jernbaneforbindelse i Nord-Norge i Troms er en investering i Norges fremtidige sikkerhet, beredskap og økonomi.

Nå haster det å få på plass denne kritiske infrastrukturen.

2. En skole som forbereder elevene på fremtiden (storresolusjon)

Skolen er samfunnets beste mulighet til å utjevne sosiale forskjeller og gi muligheter til alle. Det klarer ikke dagens skole godt nok. Tvert imot forsterkes ofte økonomiske, sosiale og geografiske forskjeller gjennom skoleløpet. Utviklingen vi har sett de siste årene med fallende læringsresultater, økende uro, mer mobbing og mindre motivasjon i skolen forverrer situasjonen.

Resultatet av dagens skole er at elevene ikke er rustet godt nok til livet som møter dem etter skolen. Til tross for norske elever aldri har hatt flere timer med undervisning enn nå, faller resultatene. Elevene er blitt mer utrygge og dårligere skikket til å møte arbeidslivets krav. Høyre mener utviklingen kan og må snus.

Få orden på skolen

Norske elever trives mindre på skolen og opplever mer mobbing enn på lenge. Økende uro, vold, trusler, sjikanerende språkbruk og manglende respekt for autoriteter ødelegger for både trivselen og undervisningen. Det økende og ukritiske inntoget av skjerm i norsk skole har også bidratt negativt til konsentrasjonsevne og leseferdigheter. Høyre vil sørge for at læreren igjen blir sjefen i klasserommet, slå hardere ned på uroen i skolen og følge føre-var-prinsippet for skjermbruk.

Høyre vil:

- At undervisningen som hovedregel skal være skjermfri gjennom grunnskolen.
- Ha en mobilfri barneskole, og mobilfri undervisning gjennom hele skoleløpet.
- Sikre fysiske og oppdaterte lærebøker gjennom hele skoleløpet.
- Sørge for at lærerens rolle i klasserommet primært omhandler undervisning og klasseledelse.
- Sørge for at læreren har tilstrekkelig med verktøy og autoritet i klasserommet, og vurdere opplæringslovens kapittel 12.
- Gjennomgå «laget rundt elevene» med mål å tydelig definere ansvar og regler.
- Ha større grad av disiplin og fysisk aktivitet i skoleløpet.
- Beholde fraværsgrensen i videregående skole, med justeringer og sørge for at foresatte varsles om alt fravær i grunnskolen
- Slå hardere ned på bruken av negativt ladede ord og uttrykk blant elever.
- Sikre at rektor raskt og effektivt kan utvise elever som fremsetter trusler, utøver vold, hærverk eller annen krenkende atferd på skolen.

Skolen må prioritere det viktigste

Hver gang noen kommer opp med et problem i Norge, er ofte svaret å gjøre løsningen på problemet til en del av skolen. Det har gjort at skolen renner over av kompetansemål og ambisjoner på elevenes vegne, som skoleverket ikke bør ha ansvar for. Både fordi skolen mangler kompetansen, men også fordi Høyre ønsker et samfunn hvor flere tar ansvar for eget liv. Ikke bare som enkeltmennesker, men også som sivilsamfunn, familier og andre fellesskap.

Selve innholdet i skolen bør heller ikke endres hver gang politikere ønsker å løse et problem. Det er nemlig ikke sikkert at et eget fag i kritisk tenkning, programmering eller utdanningsvalg er det som gjør elevene skikket til nettopp å tenke kritisk, programmere eller å ta egne valg. Tvert imot mener Høyre at det å lære seg å regne, skrive og lese skikkelig den beste garantien for god kildekritikk.

Høyre vil:

- Gjennomgå dagens læreplaner, med mål om å legge større vekt på faktiske og konkrete kunnskaper i kjerneemnene.
- Sørge for at alle elever har tilstrekkelig kunnskap, ikke bare såkalte "kompetanser".
- At ønsker for hva og hvor mye skolen skal inneholde, ikke skal gå på bekostning av elevers kunnskap i kjerneemnene.
- Sørge for at læreres metodefrihet ikke går på bekostning av elevenes læringsutbytte.

Elevene skal forberedes på fremtiden

Selv om Norges befolkning er høyt utdannet, mangler vi kompetansen som blir etterspurt av næringslivet og samfunnet for øvrig. Høyre vil derfor dimensjonere sammensetningen av studieretninger, fagutdanninger og generell kompetanse bedre, slik at samfunnet har tilgang på arbeidskraften og kunnskapen som trengs i fremtiden.

Høyre vil:

- Opprette støtteundervisning utenom skoletid i basisfagene for elever som trenger det, etter modell fra Finland.
- Dimensjonere antallet studieplasser og studieprogram ved universitetene og høyskolene basert på arbeidslivets behov.
- Begrense og redusere antallet elever på studieforbereende linjer.
- Gjøre det mulig for elever på studieforbereende linjer å ta påbygg til yrkeskompetanse, for så å kunne gå ut i lære.
- At elever skal få tallkarakterer ved vurderinger dersom de ber om det.

3. Vi trenger mer kraft i Troms

Nord-Norge er på vei mot et kraftunderskudd. Det vil kunne medføre stopp i nyetableringer, reduserte utslippskutt, mindre verdiskapning og høyere strømpris. Av prisområdet NO4 er kraftunderskuddet i Finnmark i ferd med å forsvinne, Troms er omtrent skrapet for kraft, mens Nordland står for det nåværende overskuddet. Importen fra Sverige som vi er avhengige av kommer til å avta når aktører i nord-Sverige øker sitt kraftbehov i takt med store investeringer. Skal vi løse utfordringene vi står ovenfor, er vi nødt til å bygge ut mer kraft og mer nett raskt.

I Troms er nettkapasiteten full, og ifølge Statnett er det ikke rom for nye etableringer i regionen. Dagens prognoser viser at vi vil bli avhengig av å importere mye kraft for å kunne sikre nok tilgang til de prosjektene som er etterspurt.

Et sentralt mål med kraftpolitikken er å kutte klimagassutslipp. De største utslippene i Troms finner vi i Tromsø, som også er den eneste av byene på sin størrelse i Norge som ikke har tilknytning til sentralnettet. Ettersom den nåværende kapasiteten på nettet til Tromsø er fullt, har det ført i stopp for mange prosjekter. Et eksempel er prosjekt rundt landsstrøm til skip har blitt lagt på is grunnet utilstrekkelig kapasitet. Det medfører et stort problem når sjøfart står for om lag en tredjedel av klimagassutslippene i Tromsø.

I Statnett sine planer ligger flere utbygginger av sentralnettslinjer i tidsperspektivet 2045, 15 år etter vi skal ha nådd klimamålene våre. Troms Høyre mener sentralnettutbygging må forseres, og komme på plass langt raskere enn det ligger an til i dagens planer. Spesielt må linjene til Harstad og Tromsø fremskyndes.

Store deler av verdiskapningen i Troms skjer i distriktene, langt fra sentralnettet, og er avhengig av kraftoverføring via et svært varierende regional- og distribusjonsnett. Manglende kapasitet på dette nettnivået er et stort hinder for videre vekst, og mange store investeringer og utbyggingsplaner er stilt i bero eller lar seg ikke realisere som følge av manglende kapasitet i regionalnett eller distribusjonsnett.

Investering og utbygging av regional- og distribusjonsnett krever betydelige anleggsbidrag som må dekkes av de som utløser behov for utbygging. Det oppleves både urettferdig og uforståelig at industriaktører på enden av et sårbart distribusjonsnett, også må dekke store kostnader for utbygging av regionalnett som skal føre kraft helt fram til sluttbruker.

Derfor må fylkeskommune, kommuner og næringsliv i fellesskap sørge for investering og utbygging av regional- og distribusjonsnett i Troms, samt også etablere nye modeller for finansiering av anleggsbidrag.

Troms Kraft har gjort det klart at den eneste realistiske muligheten å løse kraftkrisa på kort og mellomlang sikt er gjennom vindkraft. Vindkraft er den billigste og raskeste

måten å realisere ny kraftproduksjon på. Selskapet har vurdert flere områder som egnet for vindkraft, og om disse realiseres, vil Troms kraft kunne øke sin kraftproduksjon med 1TWh, altså en dobling av selskapets nåværende produksjon. Ifølge Troms Kraft, vil vi da ha nok kraft i Troms de neste 20-30 årene.

Det er mulig å løse kraftkrisen i Troms. Det handler kun om politisk vilje.

Troms Høyre vil:

- Fremskynde bygging av sentralnettslinje til Tromsø og fra Harstad til Lofoten og Vesterålen
- Være en pådriver for mer vindkraftutbygging i Troms
- Gjennom et samarbeid mellom kommuner, fylkeskommunen og næringsaktører etablere et spleiselag for anleggsbidrag
- Innføre en ny modell for anleggsbidrag som gjør det enklere å realisere nettutbygginger i områder som er lengre unna sentralnettet og med få potensielle brukere
- At reservasjon av kraft skal prioriteres til prosjekter av samfunnsøkonomisk nytte og som reduserer klimagassutslipp
- Etablere et regionalt kraftforum som samler de viktigste aktørene innenfor området for å styrke det regionale perspektivet og finne felles løsninger
- Saksbehandlingstiden på nye utbyggingsprosjekter for økt produksjon eller mer nett må kuttes kraftig, og det må settes tidsfrister for når søknader skal være ferdig konsesjonsbehandlet
- Utvide kraftløftet i Finnmark til å gjelde hele Nord-Norge
- Se på muligheten til å etablere kjernekraft i Troms
- Ikke gjennomføre en oppdeling av prisområdet NO4 som bidrar til økte strømpriser for folk og næringsliv

4. Mer lokalt selvstyre, mindre statlig kontroll og bedre regulering (storresolusjon)

Innledning

Troms Høyre mener at myndighetene må legge til rette for vekst og utvikling i hele landet. Norge er overbyråkratisert og det er på høy tid å gjennomføre forenklingsreformer i offentlig sektor, blant annet for å redusere makten til Statsforvalteren og andre statlige myndigheter, sikre større respekt for den private eiendomsretten og mer lokaldemokrati.

Det er for vanskelig og kostbart å få tak i riktig bolig for unge som ønsker å etablere seg i distriktet, terskelen for å komme inn på boligmarkedet i pressområdene blir stadig høyere og bedrifter som vil utvide eller starte ny virksomhet må være forberedt på lange og utmattende plan-, regulerings- og klageprosesser.

Det er sammensatte årsaker bak disse utfordringene, og en av årsakene er et omfattende regelverk med nasjonale krav som blant annet bidrar til å øke terskelen for å komme inn på boligmarkedet. Mange av kravene som stilles til lokal arealplanlegging- og regulering kan hver for seg være hensiktsmessige. Samlet sett skaper kravene svært komplekse plan- og reguleringsprosesser, og et byråkrati med for mange grunner til å si nei til nye boliger og andre positive tiltak.

For privatpersoner eller bedrifter som vil skape og utvikle noe representerer dette et alvorlig problem. Troms Høyre ønsker at regelverket og byråkratiet skal legge bedre til rette for den lokale bedriftens ønske om å utvide og utvikle nye arbeidsplasser, i stedet for et regelverk som kveler privat initiativ og skaperkraft.

For Troms Høyre er privat eiendomsrett det klare utgangspunktet. Hver enkelt skal kunne utnytte egen eiendom slik de ønsker, innenfor rammen av lokalt vedtatte planer. Det er lokalpolitikere og de ansatte i kommunen som er nærmest til å vurdere og vekte lokale arealinteresser. Samtidig er det klart at nasjonale interesser gjør det nødvendig med en viss statlig styring og kontroll, for eksempel for å forhindre gradvis nedbygging av natur. Høyre ønsker at viktige nasjonale interesser skal ivaretas på en effektiv og forutsigbar måte, med grunnlag i klare retningslinjer som er klare og forutsigbare både for kommunen som plan- og reguleringsmyndighet, for næringslivet og privatpersoner.

Lokalt areal – lokalt demokrati

Norsk arealpolitikk overlater i utgangspunktet arealprioriteringer til kommunestyrene som vedtar kommuneplanens arealdel. Samtidig forutsetter plan- og bygningsloven at kommunene etterlever rammer og retningslinjer som gis av statlige og regionale myndigheter, i et hierarkisk system. Statlig styring og kontroll av lokale arealprioriteringer gjøres enten med grunnlag i vedtatte regler, i lov, forskrift, statlig plan mv. eller med grunnlag i retningslinjer i form av nasjonalt vedtatte interesser og føringer for arealpolitikken.

Innsigelsesinstituttet ble innført i 1985, samtidig som kommunene fikk ansvar for å godkjenne kommunale planer selv. Før 1985 måtte kommunale planer godkjennes av departementet.

Intensjonen i plan- og bygningsloven er at samordning mellom statlige, regionale og lokale myndigheter skal skje så tidlig som mulig og at god planlegging skal hindre konflikt mellom ulike sektorer og interesser. Denne intensjonen lar seg ikke realisere med et regelverk som er svært fragmentert, med et stort antall sektorlover og hvor de ulike sektorlovene er koblet sammen med plan- og bygningsloven på ulike måter.

Etterlevelse av både regler og retningslinjer håndheves primært av statlige og regionale organers myndighet til å fremme innsigelser til arealplaner og gjennom reglene om klage på enkeltvedtak. Det er i dag 21 ulike myndigheter som har innsigelseskompetanse. Statsforvalteren er både innsigelsesmyndighet og samordningsmyndighet/mekler. Statsforvalteren er også klageinstans i bygge- og reguleringsaker.

Troms Høyre mener det er nødvendig å reformere arealpolitikken både for å styrke det lokale selvstyret i arealpolitikken og samtidig sikre effektiv håndhevelse av viktige nasjonale interesser som kommunene mangler mulighet eller kompetanse til å ivareta. Arealpolitikken er overkomplisert og overadministrert fordi regelverket er for omfattende, fragmentert og komplisert og fordi skjønnsmessige regler og retningslinjer gjør grensen mellom det lokale selvstyret og statens styring og kontroll uklar.

Troms Høyre vil:

- Redusere og harmonisere sektorlover for å forenkle planlegging, begrense og effektivisere innsigelsesinstituttet og styrke det lokale selvstyret.
- At statlig styring og kontroll i arealpolitikken som hovedregel skal skje med grunnlag i klare, forutsigbare regler.
- Gjennomgå regler og nasjonale retningslinjer i arealpolitikken med sikte på generelt å redusere omfanget og særlig redusere regler og retningslinjer som gir det statlige byråkratiet kompetanse til å overprøve lokaldemokratiets politiske skjønnsutøvelse.
- At regelverk og retningslinjer i større grad skal prioritere behovet for økt boligbygging og flere arbeidsplasser ved å lovfeste dette som selvstendige mål i plan- og bygningsloven.
- At lokal råderett skal være det førende prinsippet i areal- og reguleringsaker og at statlig styring og kontroll på dette området skal forutsette håndhevelse av sterke nasjonale interesser gjennom overprøving på *faglig* grunnlag, med tillit til at avveining av ulike hensyn best avklares i lokaldemokratiet.
- At statsforvalteren ved samordning av innsigelser skal prioritere hvilke som veier tyngst og at lokale vedtak skal vektlegges i innsigelsesbehandlingen.

Flere boliger krever færre statlige krav, raskere regulering og mer effektiv saksbehandling

For å sikre at flere kan eie sin egen bolig og et bedre leiemarked må det bli bedre tilgang på egnede boliger i hele landet, både i distriktene og i byene. Troms Høyre mener at de gode intensjonene som ligger bak alle kravene som må oppfylles for å realisere nye boliger, samlet sett fører til at det grunnleggende samfunnshensynet til å få bygd mange nok boliger av riktig kvalitet ikke lar seg oppfylle. Omfattende byråkrati, lange prosesser og uforutsigbarhet bidrar til økte kostnader og at det tar for lang tid å bygge nok boliger.

Troms Høyre mener det er helt nødvendig å gjøre det enklere å realisere små og store boligprosjekter, både i by og i distrikt, gjennom å stille strengere krav til det offentlige, forenkle regulerings- og byggesaksprosesser og fjerne finansielle hindre for tilgang til boligmarkedet.

Tromsø Høyre vil:

- At kommunale fristbrudd skal føre til betydelig reduksjon av gebyr for behandling byggesøknad og behandling av private planforslag. Ved alvorlige fristbrudd skal gebyrkravet bortfalle.
- At staten skal betale hele eller deler av saksbehandlingsgebyret dersom Statsforvalteren ikke ferdigbehandler klagen innenfor fristen.
- Gi kommunene større frihet til å prioritere saksbehandlingsressurser effektivt, ved å tidsbegrense kommunenes plikt til å følge opp tiltak som er gjennomført i strid med plan- og bygningsloven.
- Sørge for at industriotmer, parkeringsplasser og andre eiendommer som i liten eller ingen grad blir brukt enklere kan omgjøres til boligformål og boligutvikling. For slike tomter kan kommunen ikke avslå søknad om tiltak med tilhørende omregulering kun med henvisning til at søknaden er i strid med gjeldende areal- eller områdeplan.
- Iverksette et forenklingsprogram for boligsektoren, der lover og forskrifter gjennomgås for å forenkle prosessene og redusere krav til dokumentasjon og rapportering, og gjennomføre utvidede forsøks- og dispensasjonsordninger brukes for å øke tilbudet og redusere prisene.
- Gi kommunene økt beslutningskompetanse innenfor rammen av byggt teknisk forskrift, for eksempel slik at kommunen kan godkjenne særskilte boligtyper i egnede områder.
- Øke digitaliseringstempoet innenfor byggesaksbehandling og planarbeid, herunder gjennomføre pilotprosjekter for bruk av kunstig intelligens.
- Fjerne dokumentavgiften
- At utlånsforskriften skal gi fleksibilitet for førstegangskjøpere og kjøpere med god betjeningsevne, slik at de kan få lån uten tilstrekkelig egenkapital.

Byvekstavgifter

Erfaringene etter forhandlinger om byvekstavgifter har vist at nullvekstmålet for biltrafikk har blitt brukt av staten som et slags trumfkort som tilsidesetter andre viktige hensyn. Byvekstavgiftene innebærer et krav om at tiltak eller reguleringsbeslutninger isolert sett ikke fører til økt biltrafikk. Med mindre kommunen kan dokumentere at et tiltak ikke fører til økt biltrafikk, vil gjennomføring være et brudd på byvekstavgiften.

Troms Høyre mener at en slik absolutt tolkning av nullvekstmålet innebærer en betydelig begrensning i kommunenes kompetanse som plan- og reguleringsmyndighet, det fører til dårligere beslutninger og utgjør et uakseptabelt inngrep i det lokale selvstyret.

Troms Høyre støtter intensjonen om å utvikle urbane byer, innenfra og ut, og forhindre unødig byspredning. Når muligheten til å bygge flere boliger i sentrum er begrenset, «epkehage»-fortetting i etablerte boligstrøk er både kontroversielt og har begrenset potensial og bynære grøntområder helst skal bevares, så vil den absolutte tolkningen av nullvekstmålet ikke bare føre til null vekst i biltrafikk, men til null vekst.

En bykommune som ønsker å legge til rette for en ny, moderne, grønn og fremtidsrettet bydel, må kunne gjøre det uten at det automatisk regnes som et brudd på byvekstavtalen. På samme måte bør det være en selvfølge at en kommune må kunne planlegge for nye boligområder i nærheten av større bedriftsetableringer i et område som er spredt eller ikke bebyggt. I denne sammenheng står antakeligvis Tromsø i en særstilling som byvekstkommune, ettersom Tromsø kommune har veldig mye areal i egen kommune uten å ha et omland bestående av andre kommuner som det er naturlig å bosette seg i samtidig som man er arbeidstaker i Tromsø.

Den økte andelen elbiler bidrar dessuten til at biltrafikkens negative innvirkning på miljøet lokalt er mer begrenset, og denne utviklingen kommer til å fortsette.

Troms Høyre vil:

- Revidere og styrke ordningen med byvekstavtaler gjennom å åpne for sterkere vektlegging av lokale forhold og flere hensyn enn nullvekstmålet for biltrafikk, herunder tilrettelegging for boligutbygging.
- Erstatte nullvekstmålet med et mål om nullutslipp fra personbiltrafikken.

5. En styrket totalberedskap i nord

Totalberedskap er blitt viktigere og viktigere de siste årene. Stortinget har blitt enige om en sterk oppbygning av forsvaret, som trengs for å sikre landets suverenitet og sikkerhet. Store deler av denne oppbygningen skal skje i nord. Derfor er også spørsmålet om totalberedskap i nord viktigere enn før. Troms Høyre mener det må på plass en betydelig styrkning av den sivile beredskapen i vår region.

Gjennom NATO samarbeidet har vi forpliktet oss til å samarbeide med våre allierte om sikkerhet og beredskap. NATOs artikkel 3 stiller krav om sivil motstandsdyktighet i alle land. Sivil beredskap er nemlig også viktig for forsvaret av Norge og NATO.

Regjeringens Totalberedskapsmelding er interessant og god på beskrivelse av situasjonen og behovet framover, men det mangler konkrete og kraftige tiltak som gjør noe for å bedre situasjonen. Det er derfor et stort ansvar for Regjeringen å sikre at man kan gå fra ord til handling.

Troms Høyre vil styrke totalberedskapen på ulike felt og områder. Sivil beredskap er ikke en enkel post på Statsbudsjettet og sorterer heller ikke inn under en statsråd. Det er en bredde i tiltakene som bidrar til å sikre denne, og ikke minst at vi styrker Nordområdene som Norges viktigste strategiske satsningsområde.

Kritiske offentlige tjenester må styrkes

Vi må styrke viktige offentlige tjenester som politi, helse og sivilforsvaret. Det er grunnleggende behov vi kommer til å trenge dersom Norge skulle havne i en krig eller krise.

Troms Høyre vil:

- Styrke Universitetssykehuset i Nord-Norge som den viktigste helsetjenesten i landsdelen, gjennom et regionalt kreftsenner, utbygging på Åsgård og nyfødt-intensiv.
- Styrke de desentraliserte helsetjenestene, og sikre oppdatert og tilstrekkelig utstyr og kompetent arbeidskraft
- Sikre tilstrekkelige lager av medisinsk utstyr og legemidler, samt inngå flere beredskapsavtaler med næringslivet
- Sørge for at alle kritiske offentlige tjenester har robust vannforsyning, og drikkevannsberedskap
- Øke antallet operative politifolk og styrke grensekontrollen

Mer privat næringsliv og vekst i nord

At vi har arbeidsplasser til folk, produksjon av egne varer og egen forsyning er en avgjørende forutsetning for samfunnet vårt. Vi trenger derfor et styrket privat næringsliv som kan vokse og skape mer i nord.

Matproduksjon er særlig viktig for å sikre god selvforsyningsgrad. Troms Høyre vil særlig også peke på viktigheten av sjømat som en del av matberedskapen. Det er også behov for å øke produksjonen av grønnsaker innenfor de sortene som egner seg for produksjon.

En av utfordringene for videre utvikling av næringslivet er kapital. Troms Høyre mener derfor at bedriftene må få beholde mer av pengene de tjener selv, for å kunne reinvestere i bedriften og skape nye arbeidsplasser. Et investeringsfond for Nord-Norge skal også bidra til at gode næringsmuligheter kan realiseres.

Byråkrati og reguleringer må reduseres for alle bedrifter. Troms Høyre mener det må være enklere å skape arbeidsplasser, og at unødvendige regler som forhindrer vekst må fjernes.

Troms Høyre vil:

- Øke produksjon av grønnsaker og etablere grønnsakslager i Troms som en del av matberedskapen
- Inkludere sjømatproduksjonen som en del av selvforsyningsgraden
- Senke skatter som hindrer etablering og utvikling av privat næringsliv
- Opprette et nordnorsk investeringsfond for å styrke tilgangen på kapital til lokalt næringsliv og stille krav om mer tilstedeværelse av Investinor med et eget kontor i Tromsø
- Fjerne reguleringer som gjør det dyrere og vanskeligere å bygge boliger i distriktet
- Fjerne regler og forskrifter som hindrer utbygging på allerede utbygd landbrukseiendom
- Styrke lokalt selvstyre og kommunenes makt, ved å ta bort Statsforvalteren sin innsigelsesrett og erstatte den med en veiledningsplikt

Offentlig infrastruktur må investeres mer i

Troms Høyre mener det må investeres mer i viktige infrastruktur som kan bidra til vekst framover. Innenfor både samferdsel og kraft er det behov for økte investeringer i Troms, og særlig infrastruktur som er viktig for beredskap må prioriteres.

Troms Høyre vil:

- Bygge ny 420kV-linje til Tromsø og til Harstad – Lofoten – Vesterålen for å sikre et bedre sentrallinjenett og robust energiforsyning
- Øke kraftproduksjonen i Troms ved å kutte saksbehandlingstider på søknader og sørge for lokal kraftproduksjon kommer kommunene til gode
- Øke samferdselsinvesteringene i Nord-Norge kraftig, og satse på veier som er særlig viktig for forsvar og beredskap.
- Knytte Troms tettere sammen gjennom utbygging av Østre Malangen korridor

- Bygge dobbeltspor på Ofotbanen, og bygge jernbane fra Narvik til Bardufoss (Beredskapsbanen)
- Bygge ut tilstrekkelig med bredbånd og fiber slik at kommunikasjonssystemene er sterke

Frivilligheten er en viktig del av den sivile beredskapen

Sivil motstandskraft er også avhengig av en sterk frivillighet. I krise er det frivillige apparatet viktig, og Troms Høyre mener derfor dette må styrkes. Frivillige organisasjoner som bistår i redningsaksjoner med søk, matlaging eller organisering er en stor ressurs vi må ta vare på.

Troms Høyre vil:

- Sørge for at frivillige organisasjoner har gode forutsetninger
- Etablere et nasjonalt snøskredsenter som kan bygge kompetanse og kunnskap om forebygging mot snøskred
- Styrke frivillige organisasjoner og prosjekter som bidrar til økt sivil beredskap gjennom økte tilskudd

6. Verden trenger Norges mineraler

Overgangen til en grønnere og mer klimavennlig verden tar oss bokstavelig talt inn i en ny steinalder

I juni i år at det ble endelig dokumentert at den største forekomsten av sjeldne jordarter i Europa er norsk. Norge er allerede en viktig eksportør av kritiske råvarer, slik som nikkel og kobolt, til USA. Norge er også den største produsenten av aluminium, silisium og grafitt i Europa. Norge sitter på store mineralressurser og vi bør utvinne så mye som mulig av de lønnsomme mineralforekomstene. Dette er viktig for å nå klimamålene, og det er viktig for å skaffe inntekter til Norge i årene fremover. NHO peker på at det grønne skiftet forutsetter stor vekst i bruk av mineraler. Solceller, vindmøller, elbiler, smarttelefoner, batterier og strømløsninger er alle ting som krever mineraler. I fjor sommer la regjeringen frem en ambisiøs mineralstrategi som legger til rette for mer, men samtidig grønnere gruvedrift i Norge. Men så langt har lite skjedd.

8000 milliarder kroner er den beregnede totale bearbeidingsverdien om Norge henter ut alle mineraler. Til sammenligning er markedsverdien av det norske oljefondet på 7469 milliarder kroner nå.

Vi ser store muligheter når det gjelder sjeldne jordartsmetaller (REE). Jordartsmetaller er det mangel på i verdensmarkedet og Norge har Europas største forekomst.

Et samarbeid mellom Norge og USA om mineraler vil gi en mer forutsigbar tilgang på råvarer, samtidig som det kan få stor betydning for norske eksportarbeidsplasser, men for å gjennomføre en slik avtale må Norge sette fart i mineralutvinningen i Norge og åpne for utvinning.

Vi kan ikke leve med at det skal ta nesten 20 år før myndighetene godkjenner et gruveprosjekt. Det er ikke åpnet en ny gruve i Norge på 40 år. Kina allerede har kontroll over verdenseksporten av mineraler som europeisk industri er helt avhengig av. EU har allerede iverksatt en ny lov som skal sette fart på europeisk produksjon av mineraler og Norge må bidra med å sette fart i behandlingstid av konsesjoner.

Følgene punkter må på plass:

- Direktoratet for mineralforvaltning må få en koordinerende rolle overfor kommuner og andre etater når selskaper søker om tillatelse for å drive gruvevirksomhet
- Det innføres et malverk for hvilken dokumentasjon som kreves for å behandle en søknad om mineralutvinning
- Innføre tidsfrister for konsultasjon med reindriftsnæringen
- Norge må etablere et statlig mineralfond (som i Finland) som investerer i oppstartsfasen i mineralprosjekter

Troms Høyre mener Norge må få informasjon for prospekteringselskaper og annen industri som ønsker å sette nye forekomster i produksjon, slik at Europas sårbarhet i forhold til kritiske materialer blir redusert. Norge må legge til rette for mer gruvedrift, kortere saksbehandlingstid og mer fokus på sirkulærøkonomi.